

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de doğal afetlerin başında gelen çığ, her yıl ciddi anlamda can ve mal kaybına neden olmaktadır. Çığ tehlikesi dağılım haritasında yer alan Van’da da kış mevsiminin gelmesiyle yollar kapanmakta ve birçok bölgeye çığ düşmektedir. Son olarak Van – Bahçesaray güzergahında 4-5 Şubat 2020 tarihlerinde iki çığın düşmesi sonucunda 41 yurttaşımız yaşamını yitirmiş, 100’den fazla kişi de yaralanmıştır. İlk çığdan sonra arama – kurtarma çalışmalarında yaşanan ciddi plansızlık ve hazırlıksızlık ile kurumlar arası koordinasyonsuzluk, sivil yurttaşların olay mahalline kontrolsüzce bırakılması ve desibeli yüksek ağır tonajlı araçların alanda bulunması vb. gibi nedenlerle ikinci çığın yaşandığı belirtilmektedir. Bu nedenle Van ilinin Bahçesaray ilçesinde yaşanan iki çığ olayında yaşanan eksiklik ve hataların belirlenerek ihmaller zincirinin ortaya çıkarılması ve yaraların hızlıca sarılarak gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de ulaşımı ve iletişimi engelleyen, can ve mal kaybına neden olan ve yerleşim merkezlerini tehdit eden çığ olayları sıklıkla yaşanmaktadır. Özellikle topoğrafya ve iklimsel nedenlerden dolayı birçok ilimiz çığ dağılım haritasında riskli alanları oluşturmaktadır. Dolayısıyla her yıl kış mevsiminin gelmesiyle yüzlerce köy yolu kapanmakta, kentlerle ulaşımı kesilmekte ve çığ düşmesi olayları meydana gelmektedir. Buna karşın çığ oluşumunu engellemek, yaratacağı zararı önlemek veya minimuma indirmek amacıyla herhangi bir tedbirin alınmaması, profesyonel ve süratli müdahalenin gerçekleştirilmemesi trajik sonuçlara neden olmaktadır.

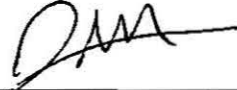
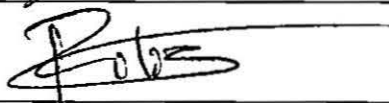
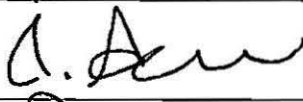
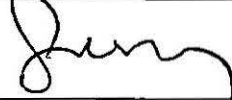
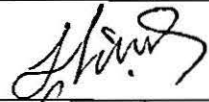
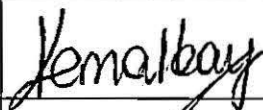
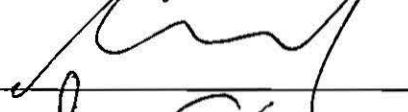
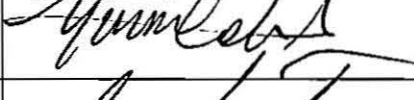
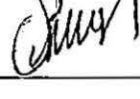
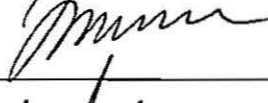
Seçim bölgem Van da sert iklimsel özellikleri, dağlık ve eğimli topoğrafyasından dolayı çığ dağılımı haritasında riskli bölgelerin başında gelmektedir. Çığ oluşumunu tetikleyen en riskli eğim değerlerinin 28 – 45 derece aralığı kıstas alındığında Van, dik ve çıplak yamaçları ile 40 derecelik eğimiyle ciddi ve doğal bir çığ güzergahıdır. Buna rağmen yıllarca çığ tehlikesi alanlarını belirleyip zararı en aza indirme, erken uyarı sistemleri, çığ riskini yönetme ve arama-kurtarma çalışmalarında koordinasyon vb. konularda yeterince ilerleme kaydedilememiştir. Dolayısıyla çığın önlenmesi amacıyla çıplak yamaçların ağaçlandırılması, teraslama, kar çitleri ve perdeleri, rüzgar engelleri, çığ köprüleri ve tünelleri vb. önlemler alınmamıştır.

Çığın önlenmesine yönelik yapıların uygulanmaması sonucunda 4 – 5 Şubat 2020’de Van – Bahçesaray yolunun 33’üncü kilometresinde çığ düşmesinden dolayı 41 yurttaşımız yaşamını yitirmiş, 100’den fazla kişi de yaralanmıştır. 4 Şubat’ta akşam saatlerinde çığın düşmesiyle kurtarma ekipleri bölgeye intikal etmiş, çığ altında kalan minibüs ve iş makinesinden 8 kişi yaralı olmak üzere 13 kişi çıkarılmıştır. Van’da mülki amirlerin de demeclerine bakıldığında sivil yurttaşlarında da dahil olduğu 200’den fazla kişi, çığ altında kalan 2 kişiyi kurtarmak için olay mahalline gitmiştir. 5 Şubat’ta öğlen saatlerinde ikinci bir çığın düşmesiyle birlikte onlarca kişinin çığ altında kalmasıyla onlarca yurttaşımızın yaşamını yitirdiği, onlarcasının da yaralandığı bir trajedi meydana gelmiştir.

Her ne kadar ilk çığın düşmesi, doğal bir afet olarak nitelendirilse de herhangi bir tedbir alınmadan ve ikinci bir çığ riski analizi yapılmadan rastgele bir arama – kurtarma çalışmasına girişilmesinden sonra yaşanan ikinci çığı beklenmedik bir doğal afet olarak değerlendiremeyiz. Çünkü AFAD ve UMKE gibi profesyonel ekipler olmasına rağmen arama-kurtarma çalışmalarında tehlike ve risk analizinin raporlanmaması, çok sayıda sivil yurttaşların çalışmalara katılması, desibeli yüksek ağır tonajlı araçların varlığı vb. birçok etken bir faciaya neden olmuştur. Bunun yanında Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Gülşen Orhan’ın beraberindekilerle çığ bölgesine araçlarıyla gitmesinin de ikinci çığın oluşumunda bir etken olduğu iddiası söz konusudur. Dolayısıyla Van’da mülki idarenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, arama-kurtarma çalışmalarının profesyonelce yapılmaması, çığ riski ve tehlikesine karşı önlemlerin alınmaması ciddi bir ihmalkarlığı ortaya çıkarmaktadır.

Bununla birlikte ihmalkarlık, liyakatsizlik ve tedbirsizlik, çığın düşmesinin öncesine değin uzanmaktadır. Çünkü Van – Bahçesaray ilçesi arasındaki 110 kilometrelik yol, kış mevsiminde çığların düşmesi, sonbaharda sellerin oluşması ve yolun virajlı olması nedeniyle sürekli can ve mal kaybına neden olmaktadır. Bugün de yaşanan trajedilere bakıldığında; 2016’da hizmete açılan Karabet Kar Tüneli’nin ve kısmî yol iyileştirmelerinin yeterli olmadığı aşikardır. İcracı konumdaki AKP İktidarı ve yereldeki sözcüleri tarafından yıllardır riskli bölgelere kar tünelleri yapılacağı söylense de bu, bir seçim vaadinden öteye gitmemiştir. Kaldı ki Karabet Kar Tüneli de çığ riskinin olmadığı noktada yapılmıştır. Buna karşın Van –

Bahçeşehir’de 41 insanımızı yitirmemize neden olan çığın boyutları, arama – kurtarma çalışmalarında ortaya çıkan plansızlık, kurumlar arasındaki koordinasyonsuzluk, çalışmalarda ikinci çığ riskinin hesaplanmaması ve yurttaşların dile getirdiği iddialara bakıldığında ortada çok ciddi bir ihmâl söz konusudur. Bununla birlikte birçok yerleşim biriminde çığ tehlikesi altında olan Van’da bütüncül bir yaklaşımla çığa karşı aktif koruma önlemlerinin yıllardır alınmadığı da ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Van’da meydana gelen iki çığ olayında yaşanan aksaklık ve eksikliklerin belirlenmesi, trajedinin büyümesine neden olan ihmallerin ortaya çıkarılması ve doğal afetlere karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
3	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
4	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
5	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
6	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
7	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
8	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
9	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	PERO DUNDAR	MARDİN	
12	TUMA ÇELİK	MARDİN	
13	RIDVAN TURAN	MERSİN	
14	GÜLİSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
15	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
16	MENSUR IŞIK	MUŞ	
17	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
18	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	MUAZZEZ ORHAN	VAN	